

za

literaturo in umetnost.

Odgovorni vrednik in izdatelj: A. Janežič.

Št. 2.

Na svetlo dan 1. februarja 1858.

1. zv.

Utrinki.

(Spisal rajni Jeriša.)

I.

Luna suče se krog zemlje, zemlja s planeti okrog solca, solnce spet krog svojega solca. — O duša človeška! ozri se k svetovom, ter posnemaj je — suči se brez prestanka krog svojega Boga, solca vseh!

II.

Češ spoznati li samega sebe, ozri se po družih;
Da spoznaš ljudi, v samega sebe poglej!

III.

„Kaj gledaš tak resno izpod obervi, in v temne misli zavijaš duha?“ očitajte mi; „daj, muhe na stran, in zaukaj jo z nami, prijatelj!“ — Dragi moji! povejte mi prej: „Mar sleherna luč razpošilja budne žarke? Vsakoršen glas sega li v dušo vam? Solncu le razgrinja roža svoje njedro duhteče, in serce odpira se glasu sorodnemu le! —

IV.

Ima ljudi, in žalibog! ne malo, katerih ne veseli nikaka narodna veselica, katerim ne vzvišuje serca nikako cerkveno obhajilo, bodi si še tako veličansko. Pravijo: „Čemu te razlake, čemu te ceremonije?“ in jezé se, da vse vkup leti, gledat lepotije, ki razgrinjajo se jim pred očmi. Taki ljudje zde se mi enaki človeku, ki pride v sličnico (slikohram), namesti pa, da bi veselil se o čudovernih slikah in obrazinah, ki visé po stenah, ter napajal si dušo s sveto krasoto, ki sije solncu enako iz njih, jezi se o oklepah ali o zijalih, ki hodijo memo slik, ne spoznavši njih visoke vrednosti — revež, ki je pozabil, da pričuje s tim ponašanjem, da je ravno on tudi ni spoznal!!

Jela.

(Novela. Spisal Val. Mandelc.)

(Dalje.)

II.

Jutro je prišlo, pa ni ga napovedala zarja; solnce je bilo žalostno skrito za oblaki, ki so se dolgočasno po nebu sem ter tje vlačili, in zrak je bil merzel in vlažen. Vse se je pripravljalo snegu, in včasih

je že kaka snežinka padla na tla, kjer je ravno tako hitro zginila. Dekleta so se nejevoljne zopet v jope skrile, gospodinje so zopet panjače v peč metale, stari možje so gledali kviško in po dimu opazovali veter, ter z glavami majaje govorili: „To nam bo popačilo veliko noč.“ Le otroci so jih enakodušno poslušali, veselo čakaje, kaj pride, in si mislili: „Saj se bomo morebiti še dričali.“ —

„Vreme je slabo, pot bo gerda,“ reče Ivan stopivši k Zagodinu v sobo, „pa sila kola lomi; vse je pripravljeno za odhod, v pol uri sva lahko zunaj vasi.“

„Jutri,“ reče Zagodin in gleda tje v en dan skoz umazano okno.

„Ne zamerite gospod,“ zaverne hitro služabnik, „od včeraj jutri je danes.“

„Ne dé. Pojdi Ivan, danes ne greva.“

„Ne ne tako, prosim, danes dobiva pajdaša.“

„Kje?“

„Spodej je, ga hočete viditi?“

„Ne maram.“

Pa v tem trenutku se odpró vrata, in v sobo stopi mladeneč Zagodinove starosti.

„Ti tukaj Radovič?“ zakliče začuden Zagodin in stopi pred prijatla.

„Jest in nobeden drugi, hvala Bogu,“ reče mladeneč, „pa mi slim, da jih bo kmalo več. Ti se obotavljaš, kakor mi Ivan pravi, to ni varno; daj si povedati, kaj se godi. V Kranji je bilo sinoč po beriču okličano, kdor pripelje enega izmed nas, dobi dobro plačilo. Dragi moj, jest sem nocoj dobro peté brusil; oklic, od beričev spodobno spremljen, bo danes dalje romal, in nikar ne misli Zagodin, da bi pozabili tele vasi, ki ni ravno zapisana v zlate bukve pri njih. Jest sam bi ne bil po tej strani bežal, ko bi me silen opravek moral ne bil; zdaj sem opravil, vodjev za pravo pot nam ne bo manjkalo, ki nas bodo peljali čez hribe.“

Radovič je zastonj govoril to in še več družega. Zagodin je kratko odgovarjal, da ne gré, pa obljubil tudi, da noče dalje kot danes še tukaj ostati. Stari Ivan ga s solznimi očmi prosi in prosi, naj se umakne nevarnosti, pa zastonj.

„Ako se ravno bojiš, Ivan,“ mu reče Zagodin, „pojdi z Radovičem, jest ti ne bom nikakor zameril. Morebiti nas sreča kje drugod skupej pripelje, saj nam je osoda vsem le eno zapovedala, beg iz domovine. Srečno hodita in spomnita se včasih Zagodina.“

Hoče obema roke podati, pa Ivan mu odtegne svojo desno in zakliče:

„Da bi v naj veci nevarnosti vas zapustil, kako morete to misliti, kako bi mogel to storiti, jest, ki sem vas spremljal od otročjih let, in sem obljubil materi vaši, da vas bom spremljal do svoje smerti!“

„Pa mi jo podaj,“ reče Zagodin, ginjen od služabnikove zvestobe, „podaj mi jo saj v znamenje prijateljstva, tvoje serce je vredno moje ljubezni.“

Ivan mu poda roko s solznim očesom, Zagodin pa se poslovi kratko od Radoviča in gre iz hiše.

„Ko bi ne bil moj prijatelj,“ godernja Radovič, „bi ga z njegovo norostjo vred privošil beričem. In ta norost je še nalezljiva, kakor se vidi. Zvestoba, ljubi moj Ivan že sme biti enmalo napeta, če je pa norčava, si jest roke omijem. Kaj ima v vasi, ne bom uganjeval, hvala Bogu, da še nisem na glavo padel, da saj bežati vidim. Srečno Ivan!“

S temi besedami se Radovič odpravi, Ivan pa, malo se zmenivši za njegovo modrovanje, ostane v kerčmi, in žalostno ogleduje torbe, ki jih je bil zastoj za odhod pripravil. —

Zagodin je šel po svoji navadni poti. Vsaki dan namreč je hodil se sprehajati po gojzdiču, ki je blizo vasi majhen grič obraščal. Odtod je vidil v daljino proti krajem, ki so mu bili bolj domači, pa vender morebiti manj dragi, kot ta, kjer zdaj prebiva. Vidil je pod sabo majhno vas, in v vasi majhno, slabo hišico, naj slabejo v celem kraju, in vender so se njegove oči naj rajši tje obračale. Biser ima čudno moč, če je tudi skrit v umazani školiki. Ribič čuti to moč in njegovih željá ne vzderži sovražno šumenje valov.

Zato mu je bil ta kraj ljub; ločen je bil od človeškega šuma. Gojzdno drevje, ki je še stalo oguljeno od jesenske burje, se je tako vjemalo z žalostnimi čuti njegovega serca. Le tu in tam je bingljalo in nemilo šumelo kako suho pero, ki ga je pozabil veter odtergati, ko je neprijazno gospodaril po košatih verhih. Zato pa se revni list še bolj strastno derži svoje ljube veje, in še bolj milo trepeče in šumeče, kadar se pridervi silna burja. Pa tudi njegovo upanje je revno, zanj ne bo spomladi več, in akoravno požene kdaj nov rod iz močnih vej, ki so prestale zimski srež, on bo rujav in polomljen med veselim zarodom, in poredni vrabec se mu bo šaljivo priklanjal, kadar bo pobiral gosence, ki so se zapredle v njegovo trohno.

Pa danes je Zagodin veliko bolj nemiren, kot druge dni, sem ter tje hodi pod drevjem, nikjer nima ostanka, in tesnobe, ki jo čuti v sercu, si ne more odgnati.

„Mi je vender,“ govori sam pri sebi, „kot bi se pripravljala nesreča nad mojo glavo, kot bi jo predčutil. Čudnega ravno nič, če me zadene. Za Ivana mi je le žal, da ga nisem spravil z Radovičem, revež se boji, in ko bi mogel zavoljo mene terpeti, bi bilo žalostno. — Pa kaj šumi vedno po germovji?“

Naglo se ozrè in pogleduje po gošči, pa ne vidi žive duše.

„Saj sem vender pravi bedak,“ si reče, „da se dam šemariti od babjeverskih domišljij. Serce je nemirno, saj vé zakaj, in če bi hotlo tiho biti, bi móгло biti neobčutljivo.“

Vsede se na star štor, podpre s komolcom glavó, in dolgo časa žalostno v hribe gleda. Vsi so beli, kot v megli, sneg gre po njih in to Zagodinu ne more serca vedriti. Radovič mu hodi po mislih, ki se je podal na gore, kjer je gotovo sneg že vsako stezo zakril, in bo vsako še bolj zametel. Zagodina čaka ravno taka pot in še toliko slabēja, kolikor bolj jo bo sneg do večera pokvaril.

„In ravno danes se privleče ta nevihta,“ godernja v hudi nejevolji, „kot bi jo bil prosil za cvetje na moje ženitvanje. Napčno častenje, narobe svet! Ali se skuša nebo z ljudmi za nevošljivosti prvo darilo? Pa od tukaj moram vender še nocoj, in jutri se — —“

„Jest ne znam moriti, in nočem moriti!“ zaupije nekdo na ves glas za njegovim herbtom, in iz bližnjega germa skoči Lazar s pušo v roci, vstrelí ž njo kviško v zrak in jo verže na tla. — „S človeško kervjo si je nočem kupiti, moj opravek je končan, začnite vi svojega. Tu je moje orožje, strelite raji vi za manoj, in merite, kot bi bil volk, ki vam je pred tim trenutkom serce pregristi hotel!“

S temi besedami zdirja po hribu doli. Hudo se je bil boril sam saboj od poprejšnega večera sem, in skorej je bil že na tem, sporniti beračovo voljo, vender bolja reč je zmagala v njem.

„Prekleti berač,“ zakolne Zagodin in buti ob hrast s pušo, ki je na tleh ležala, da leseni konec dalječ proč odleti, — „to je njegovo delo, morebiti od sinoč. Ta Lazar, ki ga ni družega kot strah in nič, bi ne bil prišel mene streljat, ko bi mu stara hudoba ne bila žolca žgačkala. Kako je ta pošast angelja rodila, mi noče v glavo, ložej bi prisegel, da ni res, in desni palec bi dal, ko bi prav imel.“

Razkačen se odpoti iz gojzda, v roci nosé ostalo cev razlomljene puše. Precej dalječ od tega griča pa stoji na drugi višavi berač. Klobuk globoko na oči potisnjen, v raztergan plajš zaviti in bisago čez ramo, stoji tû na gerčavo palico opert, in gleda po poti, po kateri je Lazar tekel. Ko pa zagleda Zagodina iz gojzda stopiti, se mu oči hudo zasvetijo, in jezno pogleduje za Lazarjem.

„Kuga nate, uhati zajec! rentaçi z zobmi škripaje in verta z debelo palico puščene tla. — Vse narobe, vse norčavo. Kdo je še z manoj? — Sam, to naj bo zdaj veselje zame. — Čof, kamen gre na dno, danes ali jutri vse eno, vertinec ga je požerl, in ne praša, kdo ga je vergel!“ —

III.

Oddonelo je že večerno zvonjenje in mrak je že pokrival malo vas. Sinoč je bil hud vihar razsajal, nocoj divjá še veliko huje, in mete sneg, ki se je bil redko tû ali tam naletel iz enega v družega, in veje snežinke, ki padajo iz tamnega neba po zraku s tako silo, da plešejo v zmedenem kolobaru, kot bi ne imele nikdar na zemljo priti,

in da se dozdeva človeku, danes gre sneg od zemlje v nebo. Po vasi je vse tiho postalo, po hišah so že gorele luči, in ljudje so krog peči sedeli kot zimske večere.

Beračeva bajta je tudi zaperta. Berač popolnoma napravljen, celo klobuk na glavi, leži molčé pri peči na komolc opert, in merzlodušno posluša burjin pisk in šklefetanje starih desk, ki cepajo po tléh. Jela sedi pri kolovratu in strašljivo pogleduje skoz okno, kolikorkrat burja slabo bajto potrese, in kolo ji zastaja. Potem ga zopet močneje zasučé, da bi pri njegovem ropotu ne slišala zunanjega vriša. Strah jo je takega vremena. Pa oče so nocoj tako merzli pri vsem tem in tako zamišljeni, da si ne upa jih nagovoriti. Bolj in bolj verti revno kolo, pa strahu si ne more odgnati. Kar zagromi zunaj nekaj teškega na tla, Jela se strese, nit ji uide iz rok, ne more se več zderžati.

„Ali se vender ne bojite oče,“ reče plaša, „da bi poderla burja našo hišo.“

„Ne,“ odgovori merzlo berač in se ne gane, in ne premakne oči.

„Pa se že podira, oče“, zaverne hitro Jela.

„Ne.“

„Kaj pa bi bilo vender tako hudo padlo?“

„Strah, goli strah,“ mermra berač.

Jelo je sram, da bi ji oče strah očitali in obmolči. Očetovo obnašanje ji daje nekoliko zaupanja v bajtino terdnost, nekoliko ji pomaga veršenje kolovrata, in nekoliko hitrost misel, ki znajo v enem trenutku bežati od enega konca sveta k drugemu, in vender naj rajši tam ostajajo, kamur jih je serce poslalo.

Nekaj časa sedita tiho pri berleči lešerbi. Ne sliši se družega kot vertenje kolovrata in piskanje burje.

Kar poterka nekdo rahlo na vrata. Jela ustavi kolovrat.

„Nocoj jest odpiram,“ reče berač in naglo se vzdignivši gre iz sobe.

„Oče Marka, ali je naš Lazar pri vas,“ popraša z mehkim glasom kakih 16 let staro dekle berača, ko je vrata odperl.

„Ne,“ odgovori berač.

„Pa je bil saj danes kaj pri vas?“

„Kaj je mar k nam njegova edina pot? Pri nas ga ni, pri nas mi ga ne išči. Pojdi spat, če je večerjo zamudil, bo pa kosilo najdel.“ Tako rentaçi berač in naglo vrata zaprè.

„Lahko noč!“ zdihne Lazarjeva sestra, pa berač je ne sliši več. Žalostno se proti domu odpoti, ker Lazarja niso vidili doma od poprejšnega dne; zvečer je bil tako pozno prišel, in zjutrej tako zgodaj odšel, da ga še slišali niso.

Ko stopi berač v hišo, se mu verže Jela krog vrata in s prosečim glasom hiti govoriti: „Oče, ljubi oče, povejte mi vender, kaj

vas žali, kaj vas tamnega dela, da me je groza, kadar vam v obraz pogledam. Ali ste bolni, ali ste hudi? Celi dan ne spregovorite besede z manoj; Ančika išče Lazarja in vi jo spodite, kot bi ne poznali ne njé, ne njega, hiša se podira in vi se ne zmenite, in z Zagodinom tako gerdo ravnate, in vender ste rekli, da nimate nič zoper njega."

"Zagodin? — Zagodin?" — mermra berač in potiska Jelo od sebe. "Pojdi Jela, ti ga ne poznaš Zagodina, jest ga sam nisem poznal, ko sem uno rekel."

Jela ga začudeno pogleda, berač pa hitro povzame: "Ti ga ne poznaš, ti pravim, in ga ne boš nikdar poznala, to je bolje zate. Jest pa ga poznam in to je bolje zame. Jela, ti še nisi vidila unkraj hribov; osa, ki poletni dan na rop leti, je prišla dalje kakor ti. Tvoja vas je tvoj svet, in v tem svetu se kamen verže od enega konca v drugega. To je malo in morebiti večje, kot tvoje poznanje sveta. Vsaka stvar ni to, kar kaže, in ti sama nisi, kar misliš, da si. Mlado serce je vroče, kam sega v svojih željah, samo ne ve, še le na ledu spoznanja se ohladi, in včasih tudi zledeni. Tega ti ne vošim Jela. Žalostne dogodbe mojega življenja in tvojih otročjih sem ti dozdej zamolčal, in da bi ti jih zdaj pravil, to meni ne pomaga nič, in tebi morebiti zadovoljnost vzame. Stare rane praskati, to boli, kot nove si sekati, in ponovljena rana se ne celi rada. Kdor ne vé, da tovor nosi, temu mora biti lohak; kakor hitro ga začuti, mu pleča krivi. Ne izprašuj me nikdar več, moj jezik bo ostal zavezan, in v smerti se bo penklja le zaderznila v voz, ki se ne bo nikdar razmotal.

Jela je hotla venderle dalje prašati, pa berač ne da več glasú od sebe. Molčé se vleže na klop, in gre proti oknu. Pa pri sercu mu ni tako lahko, kot kaže njegov merzli obraz. Jeline prošnje niso bile prazne besede v njegovih ušesih, spomin davnih časov mu kipi kviško, in danes ga ne zaduša. Jela se je zopet h kolovratu usedla, pa ga vertila bolj počasi kot poprej. Zdelo se ji je, da pričakujejo oče še nekoga, akoravno je bilo to proti vsi njihovi navadi. "Drugi" si misli, skorej ne more priti, kakor Zagodin; če njega čakajo, oj da bi bili taki, kot so bili sinoč; če prideta v kreg, moj Bog, moj Bog varuj ga!" —

Skorej na glas jame zdihovati; nit se ji pogostoma terga, kolovrat se ji vedno ustavlja.

Nekaj poterka na okno.

"Oče"

"Tiho, nocoj sem jest vratar," ji seže berač v besedo, in urno je zunej pri vratih. Jela jih sliši odpreti, in ravno tako hitro zopet zapreti.

"Kaj zapirate berač?" reče jezno mož pred vratmi.

"Ste li vi Zagodin?" praša merzlo s potegnjenim glasom berač.

„Vaša čepina je razbita, če še enkrat vprašate,“ zaverne jezno Zagodin.

„Le počasi, le počasi, nočni kos, da ne ustrašiš golobice. Od hiše tjele, tje pod oreh, da ne sliši, čuješ, tje pod oreh!“

„Na Grintovec z vami! duri odprite, ali vas v pekel paličim.“

„Kaj pa hočeš v hiši?“

„Še to vprašanje? Jelo čem, ste me razumeli?“

„In če je ne dam?“

„Jo vzamem.“

„Ho, ho!“ se zakrohoče berač, „zakaj pa Dragar, zakaj?“

Zagodin obmolkne pri tej besedi, ki jo je berač z dolgo potegnjenim, hudobnim glasom izustil.

„Dragar,“ povzame ravno tako berač, ali se poznavata? Dragar ali Zagodin?“

„Berač ali berič?“ vpraša Zagodin z zaderžanim serdom.

„Tiho, to je razno. Pojte sem pod oreh, tu je streha za sneg, pojte sem.“

„Ali ste hudič, ali pa berič, kako me poznate vi nocoj!“

„Vas poznam že dolgo in vender še le malo časa, kakor hočete vzeti. Otročji obrazi postanejo možki, možki postanejo sivi, in sivi romajo v grob, da tam trohné. Dvajset let se hitro zdervi, in ko so se zdervile, ti je neznano, kar si gledal v njih začetku. Vam je še Jela vedno draga?“

„Zato sem tu, da bode moja. Vašo besedo oče Marka, nocoj še mora z mano. Ne prašajte kam in ne zakaj, to bote zvedeli, če že ne veste. Če greste z nama, lepa hvala, če ostanete tukaj, ne bote beračili, to je moja skerb. Vašo besedo oče Marka, je jela moja?“

„Vaša! — Pa še nocoj, ste rekli, greste odtod, kdaj pridete nazaj?“

„Nikoli. Vzrok se vam bo povedal, ko pride čas. Nazaj ne pridem nikdar.“

„Nikdar? — Če je taka, morate z mano še nocoj na Skalovec.“

„Na Skalovec? kje je to? Meni je ta kraj neznan. Kaj je tam?“

„Njena dota. Tiho, brez vgovorov! Poslušajte, kar vam pravim. Ko sem prišel v to vas, sem prinesel sabo, kar mi je bilo najljubšega na svetu — Jelo. In ž njo sem prinesel njeno premoženje, ki je kdaj nje matere bilo. Na smertni postelji mi ga je podala s prošnjo, naj ga Jeli izročim, če bo kdaj z možem pred oltar stopila. Ni denar, le spomin je na nesrečno mater, ki je umerla v cvetji let, pa vender dragocen, da se ne bo sramovala beračeva hči, za doto ga vam prinesiti. Na Skalovcu sem ga bil shranil v merzle tla, varujejo ga skoz dvajset let. Danes mora vun, volja umirajočega je sveta. Toraj z mano, le za to ceno je Jela vaša, da greste na Skalovec.“

„Pa zakaj bi sami tega opraviti ne mogli?“

„Mož beseda! Le za to ceno je Jela vaša, da me spremite, za drugo ne, in če jo imam braniti s serčno kervjo. Ali greste?“

Zagodin se hoče izgovarjati, berač mu ne pusti besede.

„Se enkrat in zadnjikrat, ali me spremite?“ reče in se oberne, kot bi hotel iti.

„Grem, in če greva skozi ogenj“ reče z določnim glasom Zagodin.

Berač utihne. Molčé vzame kopoljo, ki je v omrežji okna tičala in gré. Zagodin še enkrat milo pogleda proti oknu, ki se slabo sveti v lešerbini luči, in gre molčé za beračem. —

V porazumljenju je treba povedati, da je berač prejšnji dan zvedel Zagodinovo pravo ime po nepazljivosti Ivanovi, kateri je v veži v kerčmi Zagodinove pisma v red deval, ko je iz Ljubljane prišel, in zraven par besedi izustil, ki so beraču popolnoma zadostile.

Naravnost proti bližnjemu gosto obraščenemu hribu pelje berač, in kmalo sta v gojzdu. Tma je velika, komaj da vidi Zagodin svoje-ga vodja, ki molčé pred njim koraka. Ne sneži več, le burja grozovito razsaja, in hudobno verši skož verhe dreves, ki se priklanjajo kot tanko terstje. Stare jelke pokajo, suhe veje cepajo po tleh, in se razrušajo z votlim ropotanjem. Čuk strahobno uka ob kraji steze, in skovir mu od dalječ odgovarja z glasom, ki reže skoz ušesa in serce. Zrak je tako čudno gost, da plaho serce komaj diha, šum neznan, kot bi jezdile pošasti skoz razdraženo drevje, in noč tamna, kot bi bili s črnimi zagrinjali zabiti vsi viri luči.

Zagodin se je bil pogumno z beračem napotil. Nocoj jo dobim za vselej, ali pa za vselej zgubim, si misli, in terdo stopa za vodjem. Ko pa prideta v gojzd, začne tudi njemu neznan vris čudno v serce šumeti, in skorej plaho pogleduje krog sebe.

„Vender ne razumim, kaj mi hoče berač tukaj v črni noči, začne premišljevat. Zaklad? — Njena dota? — Čimu ji bo, kar da berač, kar beračica zapusti? — Z mano, če hočeš, da je tvoja! — Čudno merzla barantija, za eno pot prodati hčer. — Ni se dobrega nadjati, in prepametno ni bilo, da sim se udal. —

„Oče Marka, sva še dalječ od Skalovca?“ popraša glasno, ko sta že precej časa hodila.

„Na pol pota,“ reče kratko berač.

„Ali kraj ni nikakor nevaren?“

„Ne.“

„Še bolje, imam pač zastonj samokrese pri sebi.“

Berač obmolči. Divje se je zasvetilo njegovo oko, pesti so se mu strastno sklenile in za trenutek se mu je noga ustavila.

„To vprašanje ni bilo narobe, samokresov se ni nadjal,“ si reče Zagodin, ko berač molči. Toraj varno skoz nevarnost!

In zopet molčé korakata dalje.

Precej dolgo sta že hodila skozi gosto šumo, in večkrat navkreber. Zagodin se je že skorej navadil, šterleče korenine, ki so čez in čez tla prepregale, brez jezenja becati; berač je hodil, kot po dnevu, in dostikrat ga ni bilo lahko dohajati. Zdaj prideta v skalnat kraj in gojzd je veliko redkeji. Pod nogami poka pesek namesti korenin, na straneh leže tu in tam velike skale, ki se vidijo v noči kot črni duhovi. Ves kraj je bolj pust čutiti. Zagodin strastno derži samokres in pazljivo posluša vsako šumenje ob kraju pota. Skorej strah ga je pred beračem, ki vender tako miren pred njim hodi.

Naenkrat se nekoliko pred njima zasveti, drevje se zgubi, in oblačno obnebje Zagodin pred sabo zagleda. Berač obstoji in Zagodin stopi hitro za njim, v misli, da sta na koncu gojzda. Pa ne zavzame se malo, ko zapazi, da sta na kraji globokega brezna. Naglo stopi od kraja nazaj, in možko se obernivši proti beraču, z močnim glasom vpraša:

„Kaj če to, berač!“

„Ni pomoči,“ odgovori berač, tak je Skalovec, drugačega Vam ne morem pokazati.

„In kje zaklad?“

„Koj tukaj spodej, stopite za mano.“

„V brezen doli?“

„Ne, ni nevarno za vas, če zame ni.“

Gresta nekoliko na stran, potem začne berač po ozkem robu na skalnati steni navdol stopati, z roko se prijemaje po spoklinah. Zagodin obstane na verhu, groza ga je, po noči laziti po takih skalah.

„Za mano, za mano!“ kliče berač od spodej. „Brez poguma mladi ženin? Kamur stara noga gre, tje bi mlada ne prišla? In Jele vas ni sram?“

Zagodin potegne samokres, ki ga je do zdaj v mavhi deržal; petelin glasno počí, na pol je samokres napel. Beraču gre glas ostudno skozi ušesa, pazljivo gleda Zagodina, ki pleza za njim, z levo se prijemaje ob razpokano steno, v desni deržé samokres.

„Naprej!“ reče zapovedovaje Zagodin, in berač jame naprej se plaziti po črni steni, Zagodin pa se vedno nekoliko oddaljen, pomika za njim.

Zdaj neha ozka stezica; prideta na majhen prostorček. Plošata skala, ki je iz stene molela, ga je napravljala. Bil je z mahom nekoliko obraščen, in na eni strani je iz pustih tal rastlo krivo drevo, nagnjeno proti breznu. Po steni doli se je tu in tam ošlatal kak srobet ali kako drugo enako zelišče. Od druge strani se je Zagodinu stena tako gladka dozdevala, da je kmalo previdil, da ni druge poti do te ploše, kot te, po kateri sta prišla. Brezen se mu zdi neznano globok; kaj je v dnu, ne more spoznati. Močno deržé samokres, se nasloni na drevo in z nepremakljivim očesom gleda, kaj bo berač

počel. Ta nekoliko časa postoji in ravno tako gleda Zagodina, potem mu reče:

„Tukaj je zaklad, in kakor vidite, dobro shranjen. Ljudi, ki so hodili po temle robu, bi lahko na perste štel. Pa povejte mi, čemu vam bo nocoj ta samokres?“

„Morebiti za nič in to bo gotovo nama obema prav. Na delo, Marka, čas hiti!“

„To se pač reče v enem hipu, ali se pa tudi tako naglo stori? Vi merite s samokresom name, ali si mislite zaklad kupiti z mojo smertjo?“

„Tiho starec! Ne maram za vaš zaklad, še manj za vašo smert. Ne bledite torej, ne glejte na samokres, ker za vas ni napet, če ga ne sprožite sami. Kar noč pripelje, nihče ne ve, torej na delo, čas poteka.“

„Naj poteče! Tega mu ni vzeti, jaz ga ne bom deržal ne podil, in da počakate tudi vi, to je spodobno. — Ker ta kraj“ — pristavi s pomenljivim glasom — „skriva s zakladom vred skrivnost, ki tiče nevesto vašo.“

„Sem s skrivnostjo, sem,“ sili Zagodin.

„Se ve da vun le mora,“ mermra berač. Zakaj? — Ker ste moj zet? — Morebiti. — Če moja beseda kdaj ureže, naj vam to ne dela sile, saj je le berač govoril, in berač je pes, če te ne uboga, ga bacneš, da se krivi, in če popade, ga ustreliš. Ni li res, moj zlati Zagodin? Povejte mi saj enkrat, povejte mi, koliko vam pa velja beračeva beseda?“

„Jest imam dosti tega vvoda, Marka,“ govori nejevoljno Zagodin, „jest vas pustim tukaj.“

„Naj pa bo po vaši volji! Najpred skrivnost, potem zaklad. Pomislite, da dvajset let ni nihče slišal tega, kar bote slišali zdaj, in da se dvajset let ni serce utolažilo. Morebiti se danes ohladi.“

Pomakne se nekoliko bližej Zagodina. Ta še vedno na viseče drevo opert samokres v desni derži in nepremakljivo beraču v obraz gleda. Slabo ga vidi v neprijaznem mraku, bolje pa čuti iz njegovega glasa, da mu mora čudno v persih vreti. Njegove besede so grenke, raztergano jih izgovarja, kot bi mu ne hotle iz ust.

(Konec sledi.)

Prognani.

(Ruska narodna. Poslovenil Fr. Cegnar.)

Se razlutil otec je nad sinkom,
Mu velel, se spred oči pobrati,
V tuje kraje 'z doma se podati,
V tuje kraje, njemu nepoznane.

Starša sestra konja pripeljala,
Srednja mu prinesla sedlo,
In najmlajša mu je bičeč dala,
Bičeč podajaje zaplakala,

Plačeč tako njemu govorila:

„Bratec, ah po rojstvu mili bratec!
Kdaj domu se, bratec, vernil bodeš?“
„Sestra, ah po rojstvu mila sestra!
Tam v zelenem vertu môga otca,
Tam ugledaš, sestra, suho jablan.
Ko razzvetla se bo suha jablan,
Kader bode v belem cvetju stala,
Tikrat, sestra, se domú povrnem.

Zapuščen ostanem jak mladeneč:

Nimam saboj jakega tovarša,
Nimam saboj milega prijatla,
Nimam zvestega pri sebi sluga;
Tedaj bode dobri konj — tovarš moj,
Bode lok napeti — moj prijatelj,
Slugi moji — kaljene pušice,
Kamor jih pošiljam, sam ne idem.

T i c e.

(Spisal J. Stefan.)

Kdo bi jih ne imel rad teh ljubih stvaric, ki znajo tako lepo peti! Že gnjezdo, v katerem tičica prvokrat zagleda beli dan, kako lepo, kako čudno! Otroci stegajo roke po mehkejši posteljci, ki je zakrita v zelenem listju, ki jo je napravila materna ljubezen in katero varuje ljubezen. Mož pa obstaja pred njim in čudi se, premišluje in čuti, da božja sapa diha povsodi. — Od nekdanj so se tice bile prikupile človeškemu srcu: prosto ljudstvo jih slavi v neštevilnih pesmih; v enem naj starejših spomenikov slovanskega pesništva, v kraljedvorskem rokopisu, nahajamo že eno pesem od kukovice. Pa kako bi človek ne imel veselja s tico? Poglej jo, kako vzdiguje prosto glavico na tanjem in gibčnem gerlu; persi se pogumno dvigajo proti vetru; koliko lepote je na njenem oblačilu; kako so barve čiste in svitle in leskeče; kako umno so zbrane, da razveseljujejo človeško oko!

Pa naj čudnejše je, kako znajo tičice letati in peti. Razpne perutice in vzdigne se kviško, da je oko ne doseže več, da je uho komaj še čuje in zopet se spušča doli od oblakov na vejico. In kakor bi truda ne poznala, se vzdigne in sferči v bližnji germ; popravi svoje perje, očedi, kar je treba, in na novo začne peti in vliwa svoje notranje življenje v mične glasove. V petju ležijo tičje skrivnosti, v njih glasu se izrazujejo zadovoljnost, ljubezen, hrepenenje, radost in žalost, pa tudi strah, jeza in želja po moru in plenu. Človek, ki jih posluša, se trudi jih razumeti in njih petje na svoj jezik prestavlja; on ž njimi govori in tudi one govorijo ž njim, kakor v sledečej slovaškej pesmi:

Hora, hora, biela hora,
Na tej hore biela skala,
Na tej skale holub sedi,
Blíži se mu strelec mladý.

Ach ty strelec nestrielaš ma,
Maly osov vezmeš zo mnja,
Nožičky mi zmeravely,
Kriedelka mi opršaly.

Krev mi v žilah zmedenela,
Uschly vsetky kosti tela,
Smútok zomdlel vsetkú silu,
Bo som stratil moju milu. ¹⁾

In kakor človek čuti, kaj da hočejo tičice reči, misli, da tudi one njega razumijo, da poznajo njegovih radosti in težav, da se veselijo ž njim in žalujejo ž njim, kakor kaže slovaška pesem:

Keď sme se lúčili pod zelenym stromom,
Tie ptáčky plakaly, čo sedaly na njom. ²⁾

Od nekdaj so tice mikale človeka. To nas uči zgodovina starih narodov: vsi so imeli nekatere tice, ki so jim bile svete, o katerih so mislili, da stojé v ožjej zvezi z bogovi, in ktere so častili in celo molili. Kažejo nam to tudi mnogotere pravlice in pripovedi, ki so še ostale iz prejšnjih časov in ki nam pričujejo, kako so mislili tadašnji ljudje. Dosti praznoverja je tudi dones še med ljudmi. Marsikteri še šteje, kader pervokrat o spomladi kukovica zakuka, koliko let da bo še imel živeti. Zginile bojo te prazne misli in navade, da bi le kmalo. Ljubezen pa do tičic naj ostane in naj se zmirom bolj razširja; miloserčnost do žival je gotovo znamenje dobrega serca. Saj nam tice toliko koristijo in po verh še prepevljajo in razveseljujejo nas pri delu, da nam gre lahkéjše od rok. Mislil bi, da nam pomagati hočejo, kakor beremo v rusinskej pesmi:

Tam na horojci try panienojci
Jačmin žnut:
Hej milyj že Bože! ktož im dopomože?
Nevyžnut!
Sonienko nysko, večerejko blysko,
Nevyžnut.
Ptašenki litajut, snopojki znašajut,
Neznesut;
Syvy sokolejko kopojki skladaje,
Nezložyt;
Zazulajka kuje, kopojki rachuje,
Nezlyčyt. ³⁾

Ni čuda, da je Slovan, ki je od nekdaj več časa preživljal pod milim nebom, kakor med zidovjem, že v davnih časih stopil v ožjo

1) Gora, gora, bela gora, Na tej gori bela skala, Na tej skali golob sedi, Bliža se mu strelec mlad.

Ah ti strelec, ne strelaj me, Majheno korist vzemeš iz mene. Noge so mi oterpele, Perute so mi obletele.

Kri mi v žilah se je zgostila, Usahnile so vse kosti telesa, Žalost je oslabila celo moč, Ker sem zgubil svojo ljubo.

2) Ko smo se ločili (Ko sva se ločila) pod zelenim drevsom, so tice jokale, ki so sedele na njem.

3) Tam na gori tri deklice Ječmen žanjejo: Oj mili Bog, kdo jim bo pomagal?

zvezo s ticami. Imeli so stari mnogo svetih tic, ki so jim prerokovale prihodnost, naznanovale hudo in dobro. Vidili so, da marsiktero reč že poprej zapazijo, kakor človek, posebno vreme; to je bilo dosti čudno, in mislili so, da vejo te stvarice tudi drugih reči. In ko se je jel um razsvitljati, je zginila čast in molenje, vendar je ostala ljubezen do tic v sercu narodu. Kolikokrat nahajamo v slovanskih pesmih in pravlicah sokola, slavčeka, lastavico in druge tičice!

Tičje življenje, ki stoji v toliko pomerih k človeškemu sercu, je podoba brezskerbnega veselja in neutrudljivega gibanja. Zdaj leta od germa do germa, zdaj poje na kakej veji, ali pa napravlja gnjezdo, ali išče hrane za svoje mlade, cel dan ima opraviti in zjutra na vse zgrade se že čedi in pripravlja za novi dan. Pa le v logu živi tica njej primerno življenje, tukaj je njeno pravo prebivališče, prostora mora imeti za se brez konca in meje, tica je za log stvarjena. V slovenski pesmi pravi tičica gospéj, ki jo vabi k sebi v grad in ji obeta sladkorja in vina:

Nečem, nečem mlada gospa k tebi,	Se nazobljem romene pšenice,
Ti bi mene v beli grad zaperla.	Se napijem lepe frišne vode,
Raj odletim si jaz v log zeleni,	No zapojem z moje drage volje.

Lepo je to tudi brati v sledečej serbskej pesmi:

Lepo peva slavujak
U zelenoj šumici,
U zelenoj šumici
Na tananaj grančici.
Otud idu tri lovca,
Da streljaju slavuja.
On se njima molio:
Nemojte me streljati,
Nemojte me streljati,
Ja ću vama pevati
U zelenoj baščici
Na rumennoj ružici.

Uvatiše tri lovca
I odnese slavuja,
Metnuše ga u dvore,
Da im drage veseli.
Neče slavuj da peva,
Nego oče, da jadi.
Odnese ga tri lovca
I pustiše u luge.
Stade slavuj pevati:
Teško drugu bez druga,
Teško drugu bez druga,
I slavuju bez luga.

Ako človek premišluje o zvezah, ki so med naravskim življenjem in njegovim, ako pazi na občutke, ki ga obhajajo pri pogledovanju naravnih predmetov in prikazkov, kader se sprehaja po logu, po polju, kader hodi po dolinah, kader plazi po gorah, najde mnogo

Ne bojo ga dožele (nedožanjejo). Solnce je nizko, večer je blizo, Nedožanjejo. Tičice letajo, snope znašajo, Ne bojo znosile; Sivi sokol kope zлага, Ne bo jih zložil; Kukovica kuje, kope šteje, Ne bo jih soštela.

4) Lepo poje slavček, V zelenem logu, Na tanjkej vejici. Odtod grejo tri lovci, Da strelijo slavčeka. On je njih prosil: Ne strelite me, Jaz vam hočem peti, V zelenem vertu, Na rudečej rožici. Ujamejo ga tri lovci, In odnesejo slavčeka, Djali so ga v hišo, Da jim drage razveseljuje. Noče slavček peti, ampak hoče žalovati. Odnesejo ga tri lovci, In pustijo ga v loge. Začne slavček peti: Teško prijatlu bez prijatla, težko slavčeku bez loga.

nitek, ki vežejo njegovo serce, nja čutjenje in mišljenje na naravo. In čim bolj si te zveze svest postaja, tim dalje pride v spoznanju samega sebe. Zakaj kdor se hoče poznati, mora poznati vse strani svojega dušnega življenja, zatorej tudi to. Kdor hoče priti do celega, mora početi s posamesnimi deli; ako so ti dognani, se ono lahko iz teh da sestaviti. Kar pa velja od posamesnega človeka, velja tudi od celega naroda. Kdor hoče poznati posebnosti narodnega duha, mora začeti s posamesnimi prikazki, ki pričajo o njem. Težko bi bilo delo, ako bi v ta namen bilo treba vsakega človeka, ki je iz naroda, preiskovati. Kdo pride do vseh, kdo vidi vsakemu v serce? Pa saj ima vsak narod zerkalo, iz kterege nam sije zvesta podoba njegovih občutkov in misli, v to je treba gledati; vsak narod ima zaklad, v kterege je položil vse bisere svojega dušnega življenja, tega je treba preiskavati. In to zerkalo, ta zaklad naroda so njegove pravlice, njegove pesmi in njegovi pregovori. Vzeli smo iz tega zaklada v prejšnjih versticah nekatere čertice, mogli bi jih dati še več, mnogo več. Pa naj zadostijo temu, kar smo namenili. Hotli smo samo pokazati eno pot, na kterej se srečajo prikazki naravskega in narodnega življenja.

Popotovanje iz Litije do Čateža.

(Dalje.)

Idemo dalje, pa ne predolgo; kmalo najdemo drugo zidanico odper-to. V nji so bili trije možjé nakrižne dobe. Starec, hramu gospodar, pokliče najino ženico: Tara! ne pojdeš pit? Dans ga pije, kar léze in gré, da ga le ima. Ne veš, da martinovamo? Nocoj ga bomo kerstili, če je božja volja.

Tare je mikalo, pa vender ni védela, kaj bova midva rekla. Starec — djali so mu Bojic — berž vidi, kaj ima baba za bregom, pa se k nama oberne: menda se tudi gospodoma ne bo storilo inako, če stopita bliže soda. — To bom sam izpil; potlej bomo pa družega. S temi besedami nagne leséni verč, dleskne z jezikom, in pravi: letos je dobro, hvalo Bogu!

Bojic je bil čuden mož. Lice je imel rudeče, pa také nabrano, kakor suha hruska. Terdno se je držal stare noše; zato pa tudi ni imel opert, in platnéne hlače so mu nizko oplétale. Dan danes je užé malo tacih dedov. Zginili so klobuki z dolgimi kraji pa nizkim oglavjem; mi le raje nosimo oglavje bolj visoko. Veselil sem se časi užé od deleč, ako je od kod po cesti primigalo široko pokrivalo, ki je branilo dežja in solnca; veselil sem se rudeče opasice in čevljev, ki so imeli golenice proti gležnji zavihane. Živel je pri nas možiček — stara gerča — ki ni mogel dobiti pri nobenem klobučarji, v nobenem sejmu, v nobeni starini klobuka po svoji všéci. Kaj

stori? Ureže si palico in gre notri v Kranj, pa si ga da tamkaj délati. Mi se terdoglávo deržimo starih reči, vzlasti pa Gorenci, ki imajo pregovor: „stara petíca, staro žito, pa star mož!“ Rad bi védel, ali se Ločánje še nosijo tako, kakor so se nekdaj? Imeli so hlače do pod pazhe; na herbtu je pa čepéla majhna záplata, ki so ji rekli: jopič, da je bil ves človek tak, kakor bi ga v brénti prinesel.

Rečem Radivoju, da le pojva za Taro, ki ni čakala, da bi se ji dvakrat velelo. V hramu je bilo dosti rázlake: trije sodje, poldru-ga motika, stoli; tu in tam kak vinek, pol banke, verči; miza na tri-jeh polomljenih nogah; deržala je vse polno drobtín černih in belih, pa tudi polovico orehove potvíce in lep kos gnjati. Dadé nama vsa-cemu svoj stol, in pila sva iz obilega verča.

Letos je lahko dobro, velí Končina, prav nizek možíč kacih tridesetih let. Saj smo pa tudi imeli vročino in sušo, da nas Bog vari! Kdor je tergal še le po dežévji, tisti ga ima več, kaj da je tudi bolj vodéno.

Štiri in tridesetega, to je bila pijača to! Letošnje vse nič proti unemu, pravi Hostnik, človek pri petdesetih letih, pa še jako terden in zlo velik. — Tukaj so ljudjé bolj majhni, ali čversti in zatrepáni.

Enajstega je bilo pa še bolje, zaverne Bojic. Štiri in tridesetno je imelo preveliko moč, da je vznák metálo; še merli so od njega, merli: uno pa dobro v ustih, zdravo v telesu. Ravno sem bil na Savi pri brodnicah; nikoli ne bom pozabil, kakó se je živelo tiste čase! Pil si ga za petíco tí, pa še kdo poleg tebe, kdor si bodi, od jutra notri do večera; na zadnje ti je pa še prinesel drobíza iz petíce, tekmá se ni rado sošlo. Zdaj se je pa vse predrugáčilo: brodnikov ni več, vino je drago! Naj bo, saj ga pridelujemo. Do smerti homo užé kakó; pet in osemdeset lét niso máckine solze, kaj ménite!

Pa ste še dečko še, pravi Končina. Če Bog dá, še ga bomo zdravi pili, da bi le terta spet rodila. Vinstvo je bilo vžé dolgo ní-čevo. Letošnjemu res ne more človek, da bi djal: žal ti bodi! samo premalo ga je. Midva z babo ga imava dve male védri menj od lani.

Bojic odgovori: po tistih gorah, ki ležé bolj nizko ali pa proti burji, da ga je bil dosegel mraz *), tam ga je res nekaj menj. Kaj pa čemo? Kdo si ga je bil še bil še toliko v svesti? Jaz ga imam pa vender več od lani; moj nograd je dobro visoko, in gleda proti pol-dnu. To ti je léga za terto, vidiš! Hostnik se oglasi: Bojic, ne bodi hud, ako rečem, da je moje bolje, daravno mi nograd ne leží tako v zglavji g obenske gore, kakor tvoj.

Te beséde niso ustrégle. Dolenec ne posluša rad, če se po-vzdiguje drugo vino pred njegovim. Kader si v hramu, hvaliti ga moraš, če te prav za ušesom praska, sicer mu ne ugodiš. Tudi Bo-

*) t. j. slana; Dolenec nima te besede.

jic ni molčal: Hostnik! pravi, ti še ne véš, kako je dobremu vinu imé. Kaj méniš, da tisto veljá, ki je dolgo sladko? Le ti semkaj poglédi, kako se je moje ubrisalo! Kje imaš ti tacega? Res je bolj reznó, pa bo tudi bolj deržéce. Vaša sladkál vam bo še nagajala, preden bo léta konec. Saj vender pámetujem nekaj lét; pa ne vém tacega, da bi se bil, mošt grénca branil tako dolgo, kakor letos nekteri, pa ne vsaki. Gospodje tudi vedó, kaj je dobro; le čakí, zdaj bomo pa unega.

Urno podstávi leséno posodo, in natoči belíne, potem pa zopet začne ponujati naji: le v slást ga! saj ga je Bog dál, ni zrastlo na sercu. Založje gnjati ali potvice bi tudi menda ne bilo od več; saj imamo, hvalo Bogú, oboje, kar komu bolj dobrí. Po jedi se gerlo nekako zažélí mokrote. Ali ni res dobro?

Hvalíla sva, daravno se je upiralo, ker je bilo še do poldne; pa tudi se je nama zdélo premlado. Dolenec ga pa ne pije nikoli tako rad, kakor jesén; nikoli se mu ga tako malo ne smíli. Takrat je vse dobre volje, malo in veliko, mlado in staro. Kdor nima sam nograda, pa gré od hrama do hrama okoli prijatlov. Tako je do blizo božiča. Se le potem, ko sod poje, začnó tudi skopováti z vinom. Po vinskih krajih so ljudjé sploh bolj radodavni, — še preveč. Menj rezní so, bolj prijazni od Gorenca, pa tudi pokornejši. Človéka v suknji so veséli v hramu. Radi ga poslušájo, če kaj pripoveduje; vender ga ovínijo, ako le morejo, ker to je gorniku in njegovemu pridélanju velika čast, pa ne bom rekel, da bi se jim tudi sméšno ne zdélo, da ga ne more tako nosíti, kakor oní, ki so iz mladega pri njem. Čudno pa je, da veselí Dolenec tako malo poje! Po nogradih je časi jesensko nedéljo po poldne vse živó pivcev; glasne beséde se slišijo notri do sogornih zidanic — ali petja vender ni; malokteri zaúka, ali pa zakroži poldrugo verstíco od nove goríce. Brez pesmi vživájo zlato kapljico možjé in mladenči; še žené so ž njimi; celó dekléta ne ostanejo domá. Nekatere med njimi so prav zale in silo postréžljive; tudi jim ni gerdó iti časi, posebno ob nedéljah, v kerémo, ako je v hramu poteklo. Kdo bi jim zaméril? Vsaka dežela ima svoje šege in običaje.

Možjé so si napravili tabáka, in Bojic pravi: star kotar sem, pa vender ga rad piti dajem. Človeku na stare dni od vsega, kar je imel, ne ostaja nič drugega, kakor ta božji dár; vse prejme sin ali hči.

Radivoj vpraša: pa vender ne obdelávate samí? Le vino je menda vaše, kolikor si ga izgovorite.

Kaj še, pravi stavec; nograd je moj; v zemljo ga sabo ponesem, ko bi le mogel ali hotel. Kakor hitro pride nevesta ali zet k domu, niso starši več dolgo ž njima pri eni mizi; to je tako gotovo, kakor amen. Pri nas je malo hiš, da bi se ne delíli.

To ni lepó, rečem jaz; pri nas vkupaj živé do smerti. Tako je le; kaj pa čemò? odgovorí uni. Svét je hudoben; mladi ljudje radi zaničujejo starega človeka; ne pomislijo, da stara kost je modrost. Po naših

deželah pa le vino gospodari; zanje skerbimo bolj, kakor za vsó drugo poljščino. Zato pa izgovori vsak óče kos nograda sebi v last, da ga vživa in déne, kamor hoče. Koliko je osebénikov, da nimajo razun koče in nograda nič; pa vender hranijo sebe in družino, če niso létine preslabe. Kadar pride uima na terto, potlej se ve da je Bog pomagaj! Pa saj zdaj tudi več radi ne dadé ženiti se na sam vinek.

Na to pravi Radivoj: Dolenci ste dobri ljudjé zlatih rok; ali varovati znate premalo.

Zakaj? odgovóri Hostnik. Tačas ga pijemo, kadar je, pa kadar smo ga vajeni. Saj mora ólovek terpeti, preden ga dene v sod: jesen je plastíti; spomlad se koli, obrezuje in koplje prvič in drugič; nazadnje je pa terganje. Tega se res ne bojí nihče, pa vender je dovolj opravka.

Véste kaj? pravi Končina, jaz bom pa tudi nekoliko pritegnil, da bi si lahko drugače preúrili. Za naj težje delo ni časi kaplje pri hiši. Pride perva in druga kop; kdo ima tačas moker sod? Prijel pa tudi ne bo nihče za motíko brez pijače; saj ne dobímo delavcev. Kaj nam je početi? Kupujemo ga prekleto dragó. V košnji in mlatvi je ravno taka.

Na to velí Radivoj: po zimi pa imate časi hrame odperte na stežáj; kdor mimo ide, píj ga, rad ali nerad. Nekteri še celó kúrijo po zidanicah, in vsi mraza premerti delajo pokoro pred sodom. Kadar je pa čas okopavati, gotovo se ne oglasi nihče zimskih pomagačev, da bi djal: po zimi si ti meni, zdaj bom pa jaz tebi!

Ólovek ne sme zapustiti, ne sebe ne prijatla, zaverne Hostnik. Ali vsega pa tudi ne popijemo samí; s čím bi potlej davke plačevali?

To je takó, pravi Bojic. Kako bo ólovek jesén brez vina? Zakaj sem pa terpel in guzo napénjal? Po letu je voda dobra; jesén bi je ne pil za ne vem kaj. Vsacemu naj bolj prav služi takó, kakor je vaje. Vse leto sem upal: zdaj sem dežja prosil, zdaj sem se ga bal, posebno v strahu bil zavoljo toče; pa bi še ne smel vedeti, kakovo slast ima? E pojte, pojte!

Tara ni poslušala, kaj mi govorimo; meníla se je le s pijačo in ugrizáčo. Ravno je poldne zazvonilo, kar prídejo po kolovozniku tri babe, ki so peljale kure v Ljubljano. Dve ste vlékle, tretja pa rinila. Ena izmed njih spozná Taro in reče: Tara! tebi se dobro godí. Me pa vlécemo za žive in za mertve, ali nihče nam ne velí: pojte pit!

Pa pojte, velí Bojic. Babe hitro podložé voziček, in vse tri so bile v hramu, kakor bi trenil. Komaj pijó vsaka enkrat, ali pa morda še ne, kar zlodej prinese páglavca, ki je deržal bučo vina v roci. Ker je voziček stal bez varha, naglo odpre kurnik, pa izpustí kopune in kokoši, ki so zagnale veliko kokotanje. Rasztaknile so se po braj-dah in po tertji. Ko babe to začútijo, planejo vse tri čez prag. Kure so ráhtale, babe regljále; pa še Tara jim je pomagala, da se ni ve-

delo, kdo bolj vpije, babe ali kure. Paglavec se je pa smejál; tudi mi si nismo mogli kaj. Ena serdito poišče océпка, ter zakrepeli na vso moč; ali za dečkom vender ni potekla; menda je vedela, da ga ne dojde. Tara pa ni le vpila ž njimi, temuč tudi loviti je pomagala. Vse štiri so nekerikrat zaklicale: pít! pít! in poskočile sem in tje po nogradih, preden so vgnale družino do zadnje čopaste járice, ki v noben kup ni hotla k rokam; zato so jo pa tudi serdito preklinjale. Perva reče: Bog daj, da bi te lesíca požerla! Druga pristavi: pa da bi tudi lesíci nič ne zalegla! Videč, da je vsa lóv zastonj, prímete dvé za ojesce, in naj starja med njimi se zarotí, da nikdar več ne pojde k Bojcu pit, ako bi jo tudi na kolenih prosil. Tara, užé jako rudeča, teka in mencoríti sem ter tje. Kazalo je, da bi šla rada v tovaršii domú; pa ker je bila najéta do Čateža, ni védela, kaj bi in kakó bi. Kar mimo nas príde človek srednje dobe, ki so ga vsi veselo poklicali: Mertoláz, pojdi pit! Imel je na sebi ponošeno gosposko suktnjo in kapo z motiko na glavi. Ravno sem jaz velel Tari: vém, da te pomíče; le pojdi z babami, saj si lahko samá odnašava do Čateža.

Mertoláz pravi: baba! le zgubi se, kamor češ; jaz bom odnašal jaz, ki bolj vém, kje je Čatež kakor tí.

Z nobeno rečjó bi se ji ne bilo bolj ustreglo, kakor s temi besédami. Plačava ji komaj, pa užé skoči za kokošarícami, ter pomaga ríniti. Ko so bábine zginile v hrib, velí Bojic: prav je, da so šle. Ena med njimi je vésčca, pa ne povém ktera. Bojím se, da mi bo kaj nagodíla, ker mislijo, kakor ste vsi slišali, da sem tudi jaz kriv kurjega bega.

Ali hitro se oglasi Mertolaz: koga bo neki nahudíla? To je vse vkup nič, le meni verjemite!

Hostnik velí: Bog védi, kako je vender? Duhovni rés učé, da ni treba verjeti; drugi ljudjé pa drugače pravijo. Pa naj bo, kakor če; jaz ne verjamem dosti.

Na to odgovorí Končina: kaj bi se to menil, kar ni beséde vredno. Raje pijmo!

Ali Bojic jih zaverne: kar vém, to vém; saj nisem še pozabil, kaj mi je razkladal rajni Peckón, Bog mu daj dobro! Po tih krajih nekoliko gine babjeverstvo, posebno pri mladem zarodu; starci pa se še terdno deržíjo svoje stare glave, kakor povsod. Kdor je prijatelj narodovega izobráženja, gotovo želí, da bi se zaterle prazne vére; pa vender je tudi rés, da s tacimi vražami zginejo ob enem vsi národni zakladi: pésmi in pripovédke, po nekterih deželah celó pobožnost.

Meníla sva obá z Radivojem, da Mertolaz gotovo govori nemški, in to je bilo tudi rés; zato mi reče v latinškem jeziku, da pojva dalje, pa tega človeka ne jemljiva, ker je užé previnski. Ali on se oglasi nama: „quoque ego possum latinum linguam, piján pa nisem.“ Začudíla sva se mu, daravno je tako slabo kerpál in tolkel. Pravil je po-

tem, da je v „mestu“ *) sedel tri léta v latinskih klopéh, potlej pa učenost obésil na kljuko, in poprijél se šivanke. Ali kadar je verhá dorastel, pride tudi njemu versta, da je moral na vojsko. — „Cesarjá sem doslužil,“ velí; „zdaj se pa tu po hribih šiváje ukvarjam in otépljem z révéščino. Tako se godí vsacemu, kdor išče boljega kruha, kakor je bél. Ravno imam délo tukaj v obližji pri bogatem domačinu — k révnim ne hodim rad — pa kdo bo na martinji dan ybádal in kerpúcal?“

Zahvaliva se gorniku za pijačo, ter hočeva iti; on pa nama nikakor ni dál od sebe. Skoraj se je bilo treba skregati, preden sva se mu izpulíla. Tudi Mertolazu ni bilo po godi. Kislo se je deržal, če prav ni vedel za kaj; gotovo ga je užé imel verč ali dva čez méro. Ko vidi Bojic, da vse nič né pomaga, natoči zadnjič, in nama prinese razhódnjo. Pokusiva, potem pa odríneva urno. Mertoláz je vzél, kar sva imela sabo, in tedaj se obrnemo zopet navdol po kolovozniku.

Dovolj hramov je bilo odpertih, in voditelja so nama vabíli tu in tam na kozarec vina; toda on se je le naji deržal, akoravno ga je težkó stalo. V neki zidanici je sedelo mnogo ženskih, in slišal sem, kako so se po imenu klicale. V tih krajih je po kmetih dosti: „Rozálik, Cén, Konrád, Lójz;“ ravno tako se tudi marsikteri moški imenuje: „Karel, Rihar, Rafael i. t. d.“ Ne bom pozabil, kako je bil pobožen kmet v Laščah nekđaj razkáčen, ko je hotla njegova ženica sina kerstiti za Silvestra, ker je bil ravno starega leta dan rojen. — „Kaj? pravi mož; ali se ne bojš, da bi te Bog udaril zavoljo tvojega napuha? Ni v prátki dovolj ponižnih imén, ki so med nami v navadi.“ Dokler se bo meni mazínez gibal na moji roki, tako dolgo — dobro si zapomni! ne boš ti kerstíla otrok po svoji glavi ne! Juri naj mu bo imé. In tako se je tudi zgodilo.

Čez majhne pol ure pridemo s hriba v raven. Pod hribom stoji Morávče, vasica jakó raztresena; pa ima vender nékoliko prav zalih hiš. Zasuknemo se iz té vasi na desno césto po ozkih, močirnih travnicih, ki ležé med hribi, pa ne ter-tonosnimi; vsi vinograde ostanejo zadaj ali pa v strani.

Kmaló smo prišli do grajščine, ki se ji pravi: „Turen.“ Bila je v nekđanjih časih dédina slovécíh baronov Gálov, zdaj pa je užé na mnozih rokáh.

Ne prav dolgo potem se je pot na Čatež zopet krébri obrnil. Mertolaz pa se je menil po nemški, in zmirom od pijače, kar je Dolénčev nar ljubši pogovor, ki ga ne končá tako hitro, ako se ga je polótil. Nagovarjal je naji, da naj zložíva imenitno pésem letošnjemu vincu na čast; — „Uže sam sem se pertil ž njo,“ pravi; „pa mi ni po volji, kar sem zverízil. Časi je bil Kančnik; tudi šmarski

*) To je v „Novem mestu.“

šomašter je zakročil ktéro: zdaj ga pa ni, da bi kaj znal. Kar sta le-tá dva pomerla, nimamo kaj peti: stare so se pozabile; novih ni!"

Potrebe Slovincov gledé prirodnih ved.

Od dne do dne se kaže bolj potrebno, da se podučuje priprosto ljudstvo v prirodnih vednostih. Le nekoliko se ozrimo po mili slovenski domovini, prepričale nas bodo do živega zunajne razmere in okolnosti, da so resnične tele besede. Kakor klin sega slovenska zemlja med dva naroda, imenitna in mogočna po svoji literaturi in omiki: proti severju in zahodu sosedi Slovincu Nemeč, proti jugu se naslanja na morje kupčijsko in na narod talianski. V naj večí širini presega našo domovino železna cesta, koja veže jo z deželami našega cesarstva in cele omikane Evrope, po kateri se prevažajo sila blaga od morja v cesarstvo in iz cesarstva do morja, po kateri je Slovenec v neposredni dotiki z daljnimi in bližnjimi kraji, ki so bogati po obertnii in poljodelstvu. Živo mednarodno občenje vede skoz naše doline in gorice; to pa nikdar ne ostane bez vpliva na ljudstvo ondi biva-joče. Kdo bi ga neki učil, tako vgodne okolšine obračati v svoj prid, kdo odvráčal škodo in siromaštvo, ktero je morde marskteremu Slovincu prizadjala toliko koristna naprava? Učile ga bodo prirodne vednosti, kako da se sili zemlja k večí rodovitnosti ali kako da se pridobiva po drugi poti zaslužek, ob kterega ga je djala čudapolna moč vodenega soparja. Tudi druga mednarodna vez, železnica, ki se stavi po daljavi naše domovine od vzhoda do zapada, bo marsikaj spremenila v življenji mirnega Slovincu.

Kdo mu bode razlagal pomen in napravo dratov dalekopisnih, ki prepregajo in vežejo na perutah misli njegove mesta s sercom cesarstva in z drugimi deželami svetá. Kdo ga bo učil čudežev, ki opravljajo sedanje dni v tovarnah delo stotero človeških rok? Tudi naše ljudstvo se mora prijati pametnega gospodarstva, če noče s časom popolnoma obnemóči. Slovenec se mora torej sam naučiti, kako naj spravlja prirodno bogastvo po pripomočkih umnega gospodarstva iz temnega krila, kako naj ga obrača v svojo korist. Le tedaj bode minula groza, ki proti njegovi narodnosti po napredkih obertnijstva, poljodelstva in kupčije; le tedaj se bode konec postavil poptujčevanju njegovih mest, njegovih tergov in obertnijskih vasí ali sosesk.

Na nože tedaj, podpirajmo visoko vlado, koja neprenehama skerbí, da se razširja omika med vsemi narodi, ki so podložni mogočnemu žeslu milostljivega cesarja. Saj je vsakega domorodca sveta dolžnost, se na vso moč poganjati za izobraženje in omiko svojega naroda.

To dolžnost so spoznali že naši spredniki, vendar njih trud in njih dela daleč zaostajajo za potrebami vsakdanjega življenja. Razun nekoliko slabejih prikazni, vlada globoka tma na polju ljudskega poduka. Šele z

začetkom „Novic“ se jame nekoliko gibati pri Slovencih, ne samo na polju lepe književnosti, ampak tudi prirodnih nauk. Z Novicami je napočila juterna zarja Slovencom, nova lepša doba duševnega življenja jim je nastopila. Povzdigniti domače gospodarstvo je bila sperva njih geslo, in temu geslu so zveste ostale do sedanjih dni, ukljub raznim prekucijam in prenaredbam. Zbudile so lepo število vrednih delavcov v narodnem vinogradu.

Eden nar prvih med njimi je bil gotovo g. Vertovc, ktereга je žalibog prezgodaj poklicala iz delavnega življenja večna previdnost. Iskreni mož je spisal in podaril svojemu ljudstvu „Vinorejo“ in „kmetijsko kemijo“ ki ste, kot doklada Novicam, na svitlo prišle že minulega desetletja. Jezik gladek in čist, slog in pisava domača, razlaga priprosta in lahko umevna, posebno pa praktični nauki priporočajo njegovo kemijo še dan današnji vsakemu Slovencu, čeravno so se od tistihdob kemiške znanosti čudno razmnožile. G. Strupi in Bleiweis sta spisala obširno „živinozdravilstvo,“ s katerim se gotovo ponasati smemo.

Velika potreba nam je bila tudi knjig, ki jih je nam spisal g. prof. K. Robida. Njegovo „Zdravo telo nar boljše blago, fiziko po domače razloženo, domačega zdravnika itd. bo gotovo vsak Slovenec z velikim pridom prebiral. Med novejšimi knjigami je tudi omeniti Zalokarjevo „Umno kmetovanje.“

„Krajnski Vertnar“ in „Čbelarčik“ dve mali knjižici, ste gotovo tudi spomina vredne, ne samo po važnem predmetu, ki globoko sega v življenje našega Slovenca, ampak tudi po tem, da ste razširjene blizo po vseh straneh slovenske domovine. Samo želeti bi bilo, da bi kak zveden pisatelj novo popravljeno in pomnoženo izdavo oskerbel.

Poslednjič je še treba omeniti raznih sostavkov o prirodnih predmetih, ki so jih prinesle Novice in drugi slovenski časniki.

Kratki pregled nam jasno kaže, da so imeli vsi dosedanji pisatelji o prirodnih predmetih na misli, naj večim potrebam ljudstva v okom priti; samo ozira na velikanske napredke mednarodnega življenja, ozira na čudovite naprave sedajne omike se v njih delih silo pogrešuje. Bilo bi na času, govoriti z ljudstvom tudi o železnicah in njih vplivu na razvitek mednarodnega občenja, na napredovanje ljudske omike sploh in na zljajševanje životnih potreb. Ravno tako težko se pogreša poduk o dalekopisnih napravah, o važnosti in imenitnosti vodene pare v vsih razmerah ljudskega življenja. Ne manj živa potreba je, razlagati ljudstvu vrednost in redivnost njegovega živeža in njegove pijače. Vsi naši trudi, celo naše djanje na polji prirodnih nauk se mora ravnati po potrebah našega ljudstva. Ne bogatiti prirodnih vednosti z novimi resnicami, ampak jim pridobivati novih naslednikov, novih častiteljev je in bode naša naloga. Kdor pri nas Slo-

vencih dalej segati misli, je možak hvalevreden, alj praktičnosti mu manjka.

Po vsej pravici tirjati smemo od vsakega, kdor kaj spisati misli, da mu je predmet znan in jasen na vse strani, v vseh razmerah, kolikor so ga razjasniti zamogle dosedajne preiskave in premišljevanja učenih mož. Samo dobra volja in velika marljivost ne zadostuje več.

Pa ne samo predmetne znanosti v polni meri je narodnemu spisovatelju treba, poznati mora tudi narod v vseh razmerah njegovega bitja: njegov jezik, njegove običaje in navade, njegove kreposti in slabosti, okraj njegovih misli o prirodnih predmetih, stopnjo njegove omike: vkratkem treba mu je znati narod v celem njegovem djanju in nehanju. Pri poduku se moraš vedno ravnati po svojstvih in posebnostih ljudstva; k njemu se moraš ponižati, če hočeš, da se ga rodovitno prime tvoj nauk. Kdor hoče taj razlagati prirodne prikazni v zraku, ktere tudi ljudstvo pozna, ktere pa po svojem razlaga in jim čudovite misli podklada, mora tudi teh na misel vzeti ter njih resnico ali krivico doslednim razsojevanjem jasno pokazati. Le tako se priprosta misel prisili, da pustí svoje krivo mnenje.

Naj več napak in zmešnjav se nahaja v slovenskih natoroznanskih spisih gledé rabe tehniških izrazov. Skorej vsak pisatelj hodi svojo pot, vsak si ko naj hitrejšo pomaga v zadregi; pri tako gibénem jeziku kakor je slovenski, kako hitro je skovano novo slovo, negledé, ali je zarés potrebno, ali se res ne nahaja med ljudstvom ali v katerem bodi vrednejšem spisu. Slednji čas je, da se tudi ta reč na boljše obrne.

Tehniški izrazi kakor besede sploh, ki se rabijo v natoroznanskih spisih, morajo pred vsem drugim imeti svoj določen pomen, da izražujejo omejeno misel, da so nezmenljivo zvezani s svojim pojetjem ali zapopadkom. Naj lepši primer tega daje nam ljudstvo samo, ki rabi znane tehniške izraze vedno v določenem pomenu n. pr. vreteno, preslica, kožel itd. Zakaj se ravno v pisavo kaj takega ne vvede? Kam pridemo, če se bode še dalej tako godilo, če se bodo nekteri clo v zaznamovanji poglavitnih boj motili? Naše literarne okolnosti res so mnogo tega krive, pa mnogokrat tudi neumna sebičnost, ktera se kaže tudi v prirodnih znanostih.

Varovati se je slov preveč obširnega pomena, kader hočemo kaj točno in določno opisati. Nikakor se ne sme pripuščati, da se rabijo v spisih slova, ki pomenjajo med ljudstvom širodaleko docela drugo reč ali stvar. Kolkokrat se n. pr. nahaja v kemii raba tehniškega izraza „lugaste soli“ mesto podlag (basis) kali in natron. Vsakemu je gotovo znano, da si ljudstvo misli pod slovom „lug“ raztopljeno zvez vogelne kisline z omenjenima podlagama. Take nerodnosti se nahajajo celo v boljših spisih. — Ogibati se je tudi, kolikor je mogoče besed, ki imajo dvojen, včasih trojen pomen, ki izražujejo v raznih

krajih clo nasprotne misli. S tem se kalí jasnost in razgovetnost stavka in gubi se določnost v besedi.

Kjer nam pa, izraziti posebno misel, slova manjka, če dotičnega slova ni dobiti ne v slovarjih, ne v duševnih zakladih ljudstva samega: v pesmah narodnih, v njegovih pravljicah in pregovorih, v kratkem, kader ne zalezemo slova ne v celem zapisanem in ne zapisanem bogastvu našega slovenskega narečja, tedaj je šele čas, da si omislimo, kakor že bodi, potrebno slovo, toda vsi po enakem, ne vsak po svojem potu. Pri tem je pomisliti, da se mora vsako novo vpeljano slovo opredeliti ali gledé pomena razložiti, česar je dosle sploh storiti treba pri vseh tehniških izrazih. Praša se tu, ali je bolje in pametnejše, da si izmislimo novo besedo sami, ki ni nikjer pri nobenem ljudstvu v rabi, ali pa da si jo izposodimo pri našem naj bližjem sosedu, sorodniku po jeziku in nravih? Le kdor ne vidi dalej od svojega praga, komur plitva pamet brani, spoznati večo pravico druge alternative, se bode za prvo potegnil.

Po mojem naj se prideržijo izrazi, ki so sploh evropejske znanosti, ki se le po sili pusté slovenski povedati, ki so se v krajih clo že med Slovenci vdomačili. Smešno bi bilo, če bi kdo htel n. pr. matematiko, algebro, elektrino, itd. po čisto slovenski izraziti. S takim početjem bi se razumnosti mnogo škodovalo.

Naj se skerbljivo preišče in prevdari, ali se res ne nahaja potrebno slovo v ljudskem jeziku; če ne, naj se vzame na posodo iz naj bližjega nam narečja serbskega ali ilirskega, če ga tam ne dobimo, naj idemo ž njimi vred k znanstveno obdelanim slavenskim narečjem: k ruskemu, staro- in novočeskemu in polskemu na posodo. Tu se mora izbrati, kar je jugoslavenskim narečjem naj bolj v rodu, po korenini in po izpeljavi. Terdim, da bi bila vsim Jugoslavenom skorej edna edina natoroznanska nomenklatura zadosti in tudi lahko vpejljati; saj se pri Slovencih in pri Serbljih prav za prav šele začenja delavnost na polju prirodnih nauk.

V enakih razmerah nahajamo tudi pri drugih narodih, kako so se po letem načelu vzajemnosti ravnali in se še ravnajo. Tu naj stoji nekoliko besedi slopečega Danskega fizikarja Oerstedta, ki se je ne-prestano in pri vseh zborih skandinavskih prirodoznancov potegoval, naj bi se trojne severne narečja vzajemno soverševale. Letá slopeči mož pravi: Vsako troje severnih narečij imá nekoliko dobrih in veljavnih izrazov, ki se v drugih ne dobijo; leté si moramo vzajemno zameniti, čistiti našo besedo, namestovaje tuje z domačim. Drugot govori dalej: Zlahniti, ne razderati naj bode naša sverha in vzajemnost naša vodkinja. Lep izgled nam Jugoslavenom!

Lanskega leta se je oglasil Arnošt Visoky z Joakima v Pražkih Novinah in v Živi, da zbira med ljudstvom tehniške izraze za gorniške in lesniške nauke in sploh za prirodne vede, ter povablja vse rojake, naj bi ga v tem poslu obilo podpirali, da bi se dopolnilo,

kar je doslej še pomanjkljivega. Ali ni mogoče, da bi se kaj takega tudi pri Jugoslavenih začelo? Vredništva gospod. lista, Novic in Glasnika bi v ta namen gotovo svoje liste odperle. Najden izraz bi se točno in vestno gledé svojega pomena opisal in k temu še pristavil nemški ali latinski izraz. Vsak pisatelj naj bi napravil malo zbirko tehniških izrazov, ktero bi po priložnosti pomnoževal in kdor bi med ljudstvom najdel kaj vrednega in veljavnega, bi letó tudi drugim naznanil. Na slovarje naslanjati se ni varno, ker enemu ni nikdar mogoče, da si pravega določenega pomena vsake besede oskerbi.

Zbirajmo tedaj skerbno in vestno med ljudstvom tehniške izraze, oznanujmo si jih vzajemno, in če po takem potu sverhe ne dosežemo, idimo prijazno na posodo k bližnjemu sosedu, in če bode treba, tudi ž njim dalej k drugim sorodnikom. Zlahniti ne razderati bodi naša sverha in vzajemnost naša vodkinja! V. J.

Čertice iz življenja Šnakšnepkovskega.

(Konec.)

II.

Ker me je Šnakšnepkovski vedno vabil, da bi ga enkrat obiskal, sem se namenil, ker je vreme deževno bilo, ga obiskati. Pridem v hišo, poterkam na vrata, pa nihče se mi ne oglasi, spet poterkam, dvakrat, trikrat, pa ker le ni glasú, primem za kljuko in stopim v sobo, bila je prazna, torej grem naravnost proti Šnakšnepkovskovemu kabinetu.

Že sem za vratmi stal, pa Šnakšnepkovski je bil tako zamišljen, da me ni zapazil, ko sem v kabinet stopil. Na mizi je imel mikroskop nastavljen, on pa kot zamaknjen gor in dol koraka, si včasih veselja roke pomane in zopet gor in dol hoditi jame. Jaz za vratmi pokašljujem, pa me ne zapazi, zadnjič ga nagovorim:

„Dobro jutro, gospod Šnakšnepkovski!“

„O dobro jutro! ste Vi tukaj? ravno prav, glejte tukaj, bonus quoque interdum dormitat Linneus; le pogledite tega drekoberbčeka, Linné ga ni ločil od tega-le, ki ga tu vidite, ampak ima oba pod imenom „Aphodius fimetarius“ in tudi moj prijatelj na Nemškem gospod Berghaaggenbuttenreuther ga v svojem imenitnem in obširnem delu „o drekoberbcih,“ ktero tukaj v treh krasno vezanih zvezkih vidite, ne loči. O triumf, triumf, v kratkem bom svetu naznanil, da en drekoberbec več na svetu živi. O sreča, moje ime bo zdaj neumerjоче vedno med naravoslovci slovelo.“

„Pa kaj je razloček med njima?“ — Gospod Šnakšnepkovski naenkrat veseli glas v resnega spremeni, me prime za roko, me pelje k mikroskopu in z veselja žarečim obrazom mi reče:

„Odvzdignite temu keberčku zadnjo nožico in povejte mi, kaj vidite?“

Jaz storim, kakor mi veli, gledam in gledam, pa ne vidim ničesar posebnega.

„Jaz ne vidim ničesar.“

„Ni - i - č ?! Kaj da bi ničesar ne vidili, o to ni mogoče, le dobro pogledajte in morate kaj viditi; le prav dobro v kotiček pogledajte, prav natanjko — ali ne vidite — dve majhni kocinci?“

Ko sem vidil, da ni drugače, da moram po vsi sili viditi, sem zadnjič rekel, da vidim.

„Zdaj je pa še treba novincu ime dati. Pa kakšno? Se ve, da tako, da bojo ob kratkem njegove lastnosti, po katerih se od svojih sorodnikov loči, zapopadene. Pa v katerem jeziku bi ga kerstil? V latinskem? Bom poskusil. (Prinese latinski slovar.) Pod zadnjo nogo kosmat, „sub pede barbatus,“ pa kaj se pravi zadnji? „Mi le morete pomagati?“ me naprosi.“

Jaz hitro vso svojo latinščino skupaj spravim — mislim, mislim, kar se spomnim, da sem v Cezarji „agmen novissimum“ vedno „zadnji oddelk“ prestavljal.

Šnakšnepskovski je imel tako zaupanje v me, da brez vsega premislika ime: „subpedenovissimobarbatus“ skuje. — „Aphodius subpedenovissimobarbatus“ dobro, bo že!

Pa kar naenkrat jame Šnakšnepskovski čelo gerbančiti; vidilo se mu je, da mu nekaj ni všeč. —

„Ime je tu, pa je le latinsko! latinsko je presplošno, saj ima že vsaka živalica dve latinske imeni; o gerško — gerško, to je vse drugače, to vse drugače po ušesih šumi, in ko bi mogel dobro gerško ime sestaviti, bi mi to veliko več slave prineslo, — pa — — —“

Čez nekoliko časa se proti meni oberne in mi s slovesnim obrazom pravi:

„Pripustim Vam to čast, dajte mu Vi gerško ime, ktero bi ob kratkem povedalo, da je keberček pod zadnjo nogo nekoliko kosmat.“

Se ve, da je tudi mene s tem počastenjem v veliko zadrego pripravil. Iščem po slovarju potrebnih besed in z velikim trudom spravim besedo: „hypeshatopodoligokometes“ skupaj. Pokažem jo Šnakšnepskovskemu in ta od veselja poskakuje in mi zagotavlja, da je ime izverstno, da tako po ušesih šumi, da mora vsaki, akoravno gerškega ne ume, prec uganiti, kaj da pomeri.

„Ta keberček je tedej Vaš kerščenec in vem, da tega dneva nikdar ne bote pozabili.“

„O gotovo ne!“

„Če Vam ni odročno, obiščite me še popoldan, Vam imam še marsikaj važnega pokazati.“

„Če Vam le nadležen nisem, bom rad prišel.“

„Mi bo veselje.“

„Z Bogom!“

III.

Ura je komaj dve odbila, že sem bil pri Šnakšnepkovskem. Ko stopim v kabinet, mi pride gospod z veselim obrazom naproti in mi reče: „Ker ste mi pri kerstu drekoberbčeka pomagali, Vam hočem v zahvalo enega njegovih bratcov podariti. Sicer jih nimam več kot pet, pa saj pojdem jutri spet na lov. Pa Vam mende še nistem povedal, kje da ta živalica živi. Akoravno sem se že dve leti trudil in jo zalezoval, je nisem še nikjer drugod našel, kot le v kozlovih bobkih; ker pa tukaj blizo kozlov ni, moram dan hoda daleč hoditi. Pa se tudi v vsakem bobku ne najde, ampak le v taistih, ktere okoli dve leti stari kozličiči popuščajo. Čudno je, da v bobkih starih kozlov in koz in tudi v bobkih od mladih kozic keberčka najti ni. Dolgo, dolgo nisem mogel tega izpaziti, akoravno sem si veliko truda prizadeval. Še le pred enim tednom sem resnici na sled prišel.

Zdaj sem pa že spisal životopis keberčka, ga tudi štirindvajsetkrat večjega narisal in vse to bom z natanjnim popisom razločnosti akademiji na Dunaj poslal, da bode berž ko bo moč natisnjeno in da pojde po širokem svetu oznanovat mojo slavo. O veselje, kakoršnega si bogatinec s kupi denarja kupiti ne more!

„Pa nate! tu imate keberčka, kterega sem Vam obljubil.“ S temi besedami stopi k mizi, vzame majhno steklenico v roke, oslini majhen čopič in izvleče enega keberčka.

„O zaprite, zaprite naglo okno! če ne, ga bo sapa vzela, in če bi ga potem ne najdel — o strašna misel!

Ko okno zaprem, vzame bucko, prebode ž njo majhen trivoglat listek popirja, ga namaže na enem voglu z gunitom, prime keberčka in počasi in varno ga nese na popir, ga poravna, mu berke zaviše in noge skerči.

„Tako! zdaj je shranjen, zdaj je pa na Vas, da bote pazili, da ga ne zgubite, ali mu kake nožice ne odloomite, ker škoda bi bila — —“

„O ne skerbite, gotovo bom nanj pazil, kot na svoj naj večji zaklad.“

„No zdaj bi bilo to pri kraji, imam Vam pa še marsikaj pokazati.“ Vidite! ravno tu imam pred sabo mušico, ki sem jo lansko spomlad iz gnojnice potegnil. Prec, ko sem jo pogledal, sem vidil, da je nekaj posebnega, nekaj novega.

Pa pri mušici si nisem upal sam novo species narediti, toraj sem jo poslal prijatlu Kōrōsnemefōgōtu na Ogersko. Ker so mušice njegove ljubljenske, je pri prvem pogledu vidil, da se živalica po boji od navadne mušice loči; navadna mušica namreč je črna, ta je bila pa rujava. Meni v čast jo je potem Ceratopogon Šnakšnepkovskii imenoval.

Pa kakor vsak človek, imam tudi jaz nekaj sovražnikov. In eden teh je Štrucelius. Že od nekdaj sem mu tern v peti, pa sam

ne vem zakaj? Saj nobenemu človeku nič žalega ne storim; moja vedna skerb je sreča človeštva, in vender mi imenovani Štrucelius vedno kljubuje in si prizadeva, mojo čast in moje zasluge kratiti, kjer koli more. In zdaj ga tudi ta Ceratopogon Šnakšnepskovskii v oči bode, toraj je raztrosil, da po meni imenovana mušica je navadna, rujava je le zato, ker je v gnojnici ležala in za dokaz navede, da se nobena več ne najde in nazadnje tudi pristavlja, da se ne spodobí, živalim imena mož dajati.

Mislím, da sami previdite, da je vse njegovo govorjenje puhlo. Kaj hočemo, da je živalica tako redka, in da dozdej še nihče ni bil tako srečen, kakor sam jaz. Kar pa od imen mož pravi, to sama nevošljivost iz njega govori. Mende se mu pod nos kadi, da ni bil še tako srečen, kaj novega najti, in da v celem katalogu ni nobenega . . . . . Štrucelii.

Pa mu bom že povernil, saj ravno zdaj — — — o za božjo voljo! gotovo ste keberčka, ktereга sem Vam ravno podaril, na tla zbili!

„Da! gospod, vganili ste jo, Vaš keberček je šel rakom žvižgat, z ruto sem ga na tla zbil.“

„O! ne govorite tako lahkomiselno, zdaj vem, da ne poznate prave cene te živalice.“ O miserere — —

Vidil sem, da sem se gospodu nekoliko zameril; da bi bil tedaj to popravil, sem se ž njim vred kot očitni grešnik na tla vergel, in stavim, da sva dalj kot eno uro med vednimi izdihleji iskala, pa od keberčka ni bilo sluha ne duha.

Ker so me kolena že bolele, sem se skušal z zvijačo gospodu spet prikupiti. Na mizi je ležalo več unih splošnih drekoberbčkov. Ker sem vedel, da ga Šnakšnepskovski ne bo poznal, sem zmuzal enega skrivaj iz mize in naenkrat zaženem veseli glas: „Ga že imam, ga že imam!“

Urno skoči Šnakšnepskovski na noge in pogleda keberčka, ki sem ga v roki držal.

„Je že! je že! Zdaj ga pa bolje shranite, tu Vam dam škatlico.“

Spravim keberčka, in ker se je že mračilo, se poslovim in grem smehlaje po stopnicah.

Glasnik literarni.

„Slavische Bibliothek oder Beiträge zur slavischen Philologie und Geschichte, herausgegeben von Fr. Miklosich und J. (osef) Fiedler. II. Bd. Wien bei W. Braumüller 1858.“ vel. 8.

Le-ta (II.) zvezek teh važnih spisov utegne vse jezikoznance in zgodovinarje še veliko bolj oveseliti, kot jih je I. leta 1851. Jako učena moža sta se združila, da sta spravila na dan II. del imenovanih bukev, ki imajo v sebi vsega vkup 20 spisov (na 312 stranéh).

Spis od spisa je mičnejši, tako da ne vemo, ktereга bi pohvalili najbolj. *Nas* so mikali najbolj tile: „Denkmal der neuslovenischen Sprache aus einer Handschrift des XV. Jahrh.“ (Podal *Miklošič*); — „iz srpske sintakse“ Gj. *Daničiča*; — „Aktenstücke zu Sigmunds Freiherrn von Herberstein zweiter Mission nach Russland“ (*J. Fiedler*); — „Versuche der türkisch-südslavischen Völker zur Vereinigung mit Oesterreich unter Kaiser Rudolf II. (srbski in laški izvorni spisi — podal iz deržavne pismarnice — *Fiedler*). — „Correspondenz des Gelasius Dobner mit dem Hofrathe v. Rosenthal (zgodovinski izvorni spis — podal *Fiedler*) — spis *Hanušev*: „Zur Literatur und Geschichte der slavischen Sprachen in Deutschland, namentlich der Sprache der ehemaligen Elbeslaven oder Polaben“ in „narodne pesmi okoli *Varaždina*“ (poslal M. *Valjavec*).

Radi smo brali tudi „*Dennik hrabete Heřmana Černína* o druhé cestě poselské do Constantinopole l. 1644 — 1644.“ (Podava Jos. *Jireček*), — na kratko: vse vse nam je bilo po godu; zakaj vse spise bi morali naštet, da bi pohvalili vse po vrednosti.

Pravoznance utegne razveseliti posebno *Pravo Pskovsko*, ki ga je dal l. 1847 najprej N. *Mazurkevič* v Odesi na svet (pod imenom: „Psovskaja sudnaja gramata sostavljennaja na včič v 1467 godu“).

Nemški presojevavec v „Wien-Ztg.“ (1857 Nr. 291) veli, da je škoda, da ni gospod *Miklošič* tega ruskega prava ponemčil. Gosp. presojevavec ne ve menda, kako je težko „stare pravde“ slovenske (slovanske) ponemčevati. Koliko pomenov slovenskih besed v tako starih zakonih več ne znamo! Včasih umé človek vsako besedo za-se; *misli* pa ne vgané nikakor. Naj premišljujejo tedaj le-to „stare pravdo“ učeni jezikoznanci in pravdoznanci. Za to je natisnjena.

Spominek slovenščine XV. stoletja je vesoljna izpoved (generalis confessio) po rokopisu c. k. knjižnice Ljubljanske. Čeravno cika beseda v tem spisku že močno po nemščini, pa je vendar med ljuliko veliko lepega starega zernja — ali ravno zato ne bo več klilo in poganjalo, n. pr. 171: 8 „czesthu“ (često srb., saepe; česki často); 171: 10 „raczyte prossiti“ (česki: račte, geruhet, beliebet); zdaj rabimo skovanko „blagovoliti;“ srb. „izvoliti“ — „blagoizvoliti;“ hrv. Slovenci velé „dostojati“ n. pr. „naj mu dostojé povedati *).“ Škoda, da smo zabili ta stari glagol (račiti). Še več drugega, jezikoznancu mičnega se nahaja v tem spominku. — Tudi je uzel gosp. *Miklošič* v te bukve 12 lepih hrvaško-slovenskih pripovedek (od *Rojenic*), ki jih je nabral verli naš M. *Valjavec* okoli *Varaždina*. Do malega so bile že v Novicah, vendar nektare (v 47. listu *Novic* 1857) ondi le ob kratkem povedane in v knjižnem jeziku. Tukaj so pa vse v herv.-slov. narečju in popolnoma natisnjene. Tudi te narodne pripovedke so jako

*) Tako govori hrv.-slov. ljudstvo. Vuk ima le „dostojati se, dostojim se“ (v. pf.) sich würdig machen (v. impf. dostajati se). Pis.

važne ne le jezikoznancu, ampak tudi zgodopiscu. — Po tem takem si je pomnožil slavni naš *Miklošič* velike zasluge spet z izvrstnim delom.

J. N.

* Slovensko berilo za sedmi gimnazijalni razred je gotovo. Izdal ga je g. Fr. Miklošič. Obsega mnogo izvirnih in poslovenjenih sestavkov — 50 na številu — na 12 tiskanih polah. Skorej polovico vseh sestavkov je izdelal g. J. Navratil. Gotovo bo to naznanilo razveselilo vsakega, komur je znano, koliko potrebno je berilo pri nauku jezikoslovnem. Naj bi nas neutrudljivi izdatelj kmalo razveselil tudi s poslednjim delom za osmo šolo! — Verh tega je g. Miklošič pripravil za tisk prevažno knjigo „diplomatar serbski.“

* Drobotince za leto 1858, ki jih vreduje g. dekan Miha Stojan, so se jele tiskati v Leonovi tiskarnici. Kakor lani, jih bodo prejeli tudi letas gg. družtveniki sv. Mohora. Gotovo jih vsi Slovenci težko pričakujejo.

* Bogoslav Šulek, rojen Slovak in marljiv spisatelj v ilirskem jeziku, je o novem letu prevzel vredovanje hervaškega gospodarskega lista. Dosedanji vrednik, g. L. *Farkaš-Vukotinovič* bo zbral svoje sestavke gospodarske in jih dal v kratkem na svetlo.

* Pod naslovom „*Slowianin*“ misli g. Zamarski na Dunaju izdati časopis literaren v poljskem jeziku. Kinčale ga bodo mnoge podo. Iz vseh krajev slovanskih ga bodo podpirali pisatelji s svojimi sestavki.

* V ruskem carstvu izbaja razun Polskega in Finlandije zdaj 179 periodičnih spisov; leta 1845 jih je izbajalo le 136. Naj bolj so se pomnožile v glavnih mestih, Petrogradu od 57 na 82, v Moskvi od 10 do 15. Teh spisov je v ruskem jeziku 132, troje v ruskem in nemškem, eden v ruskem in polskem, eden v polskem, osmero v francoskem, 26 v nemškem, troje v angleškem, eden v talijanskem, eden v letiškem in dvoje v gruzinskem jeziku.

* Prof. Wattenbach v Bratislavu je izdal spis o slovanski liturgii na Českem in o staroruski legendi sv. Venceslava v nemškem jeziku pod naslovom: *Die slawische Liturgie in Böhmen und die altrussische Legende vom hl. Wenzel.*

Glasnik iz domačih in tujih krajev.

Na Dunaju 1. januarja 1858. — Staro leto, predenj se je poslovilo, nam je še napravilo posebno veselje, kakoršnega smo pogrešali že dolgo let, pravo narodsko veselico „beseda“ imenovano. Mnžica Slovanov, na Dunaju bivajočih, se je zbrala 21. decembra v prostornih Sperl-ovih izbanah. Med gosti, ki so se tu sošli, smo vidili g. bar. Aleks. Helferta, državnega podsekreterja v ministerstvu za uk, g. Miklošiča, g. Rokitanski-ga, slavnega serbskega junaka polkovnika Stratimirovića in druge višoke urednike skorej iz vseh mini-

sterstev. Največ je bilo Jugoslovanov, najmanj Polakov. Slišati so bili glasi vseh narečij slovanskih. Prepevale so se pesme slovenske, serbske in česke. Slavni pijanist g. Rubinstein, Polak ali Rus, in g. Teršak, rojen Slovenec, igravec na flavti, sta se skazala prava mojstra. Posebno pa so dopadle pesme, ki jih je prepevala gospodična žl. Fichtenau-ova, rojena Slovenka; glasne pohvale ni bilo ne kraja ne konca. Zbor iz pesem slovanskih je končal to prekrasno zabavo. Po končanem petju se je pričela godba verle Straus-ove družčine; naj bolje je dopadla serbska kvadrila. Kakor bi trenil, so potekle ure vesele. Pozno v noč smo se ločili s serčno željo, da bi se kmalo sopeset sošli.

Iz Zagreba 18. januarja. A. Kos Cestnikov. Komur koli je mar razcvet domačega knjižtva, ga v serce veseli slišati, da se trudi mladež za izobraženje jezika svojega. Ljubljana, Reka, Celje, Novomesto in morebiti tudi druge slovenske mesta imajo v svojih gimnazijah dostojno število dijakov, ki se hvalevredno obnašajo in trudijo za narod svoj. Mladež naša ni zaspana, in to je naš ponos, naše upanje. — „Mnogo — premnogo je še zakritega blaga v spominu in vednosti ljudstva — piše slavni naš dr. Lovro Toman v 2. listu let. Novic — naše stare matere in stari očaki, celo ljudstvo so žive shranila slovstva narodnega.“ In res, koliko narodnih pravlic, pesem, pregovorov, vganjk, igrač, šeg in navad še tiči med prostim ljudstvom, ktere še zmirom čakajo Vuka. Pa kdo naj nabira te dragocenosti narodske? Mar pisatelji slovenski, ki živé po mestih in kterim pripuščajo njih vsakdanji poslovi komaj toliko časa, da se ob nedeljah nekoliko prehodijo? Od teh gotovo nihče kaj takega tirjati ne more. Morebiti duhovski gospodje, kterim je pot odperla do najskrivnejših kotov slovenskih prebivavcev? Priložnosti jim gotovo ne manjka, in marsikdo vtegne misliti, da oni so za taj posel najspodobniji. Ali temu ni tako! Kdor je skusil, bode veroval. So otroci sami na paši, vganjajo vsakoverstne burke; tudi znanega človeka se ne bojijo. Ako jim pa neznanec, posebno boljšega stanú, pred oči pride, se ustavijo in si ne upajo dalje igrati. Ravno tako je tudi pri odraslih. Premožen kmet na Štajarskem je bil svojega gospod fajmoštra na gostijo povabil; vse je bilo židane volje, posebno fantje so si naganjali, da je bilo kaj. Komaj so pa gospod fajmošter se prikazali, je vse umolknilo, vsi so bili ko poparjeni; še le po dolgem prizadevanju duhovnega gospoda se je poprejšno veselje zopet povratilo. Ljudstvo naše je skoro preveč sramožljivo, in to je uzrok, da ptujec težko kaj opravi pri njem. Naj lepšo priložnost za nabiranje narodnega blaga imajo dijaki, kadar o šolskih praznikih doma večidel brez vsega posla zlati čas tratijo. Oni so v hiši svojih roditeljev domači, pred njimi se nobena stvar ne zakriva.

Neprecenljiva korist bila bi našemu slovstvu, če bi na slovenskih gimnazijah pod vodstvom slovenskih profesorjev se ustanovili za vajo časopisi, v ktere bi pisali za domače stvari vneti dijaki ne prevode, ampak izvorne sestavke, posebno pa narodne pripovedke, pesmi itd. Korist pri

takem početju bila bi dvojna: dijaki bi se vadili dobro misliti in pisati, pa tudi mnogo narodnega blaga bi se rešilo pozabljivosti. Slišal sem lani od „Slovenije“ celjskih učencov; ne vem, kako se ji godi letos? — Po prizadevanju nevtrudljivega gosp. prof. M. Valjavca se je že marsiktera pesmica, marsiktera pripovedka v varaždinskem narečju zapisala, kar je tudi za nas Slovence važno, kajti Horvati nekdanje zagrebške, varaždinske in križevačke županije so kajkavci in njihov jezik je bolj slovenskemu podoben kakor ilirskemu. Mnogo takih narodnih pesmic in pripovedk smo že v „Novicah“ brali, še več jih ima slavni gosp. profesor v svoji nabirki. — V Zagrebu izdajajo dijaki in pitomci kardinalskega sirotišča (Orphanotrophium - a), se vé da pod nadzorništvom čast. svojega predstojnika, že tretji tečaj časopisa pod imenom „Smilje“ zabavno poučni list; vsak teden pride najmanj jedna velika pôla na svetlo, po priložnosti pa še več. Mnogo lepih drobtinic je že shranjenih v Smilju. Posebne hvale vreden je učenec 6. gimn. šole Stěpkó Kućák, kateri je v pretečenih šolskih praznikih okoli Stubice in po Zagorju toliko narodnih pesmic nabral, da nam jih vsaki teden nekoliko priobčuje. Posnemajte ga, dragi Slovenci! Pošiljam Vam ob enem nekoliko teh zagorskih pesmic v poskušnjo; če se bodo Glasniku prilegle, hočem jih prihodnič še več poslati *).

Na Dunaju 22. januarja. S. Radi bi vedeli, kaj delamo tukaj. Veseli smo zime, ki nam pošilja mokroto v črevlje, veseli smo pusta, ki nam pošilja sušo v mošnje. Zraven pa premišljujemo, kako se bode Dunaj preoblekel, kader mu bojo vzeli oklope, ki ga že tiščijo na vseh stranéh. Kolikorkrat pridem na bastijo, vterne se mi solza iz tožnega očesa: ne bojo se več dolgo nosile tukaj dunajske gospé in kader bo prišel gosp. V. zopet na Dunaj, ne bo več pel: Na Dunaju je lep glasí. Kje bode moj žamet se vetril, kje moja žida se sprehajala, vzdihuje marsiktera gnada, terdoserčni možje pa se veselijo in iščejo, kje bi se dala zguba sjeti in dobiček žeti.

Koliko časa so se napenjali muzikalni rekruti pred obzidjem! Trobil je vsak, kakor bi stal pred Jerihom, zidovi se vendar niso poderli. Prišla je beseda cesarska, in pojde.

Čudite se že, kaj vam o tem toliko pišem, pa vsak človek tukaj o tem govori; zakaj bi jaz ne potrosil malo besedi o tej stvari! Nam pa voščim, da bi kdo zagnal med nas zlato besedo, da bi razderla skorje, ki obdajajo naše serca, da bi se spet začeli potegovati za domačo reč, kakor smo se nekđaj. Nočem, da bi se godilo tako, kakor pred nekaj deset leti; pijani smo bili, pa čas je da se streznimo, da se znebimo mačjega jamranja, ki še zmirom mračí naše očesa. Dosti smo že vode pili ta čas, treba je zopet malo vina, dolgo smo se postili, zdaj pa je miza že pokrita: prinesite nekteri dobrih jedí, drugi pa plačajte tudi, kar se vam bode dalo. Le pristopite in naročite se; več ko vas bo, boljše gostije se bojo dale napraviti. Zbrali se bomo okoli Glasnika; prva naša želja je, da bi nas bilo veliko in mnogo, kar se pa tiče jedí, o tem drugokrat.

*) Radi jih bomo razglaševali po Glasniku. Prosimo, Vrd.

* Središče avstrijskih narodnosti. Da je Dunaj pravo središče vseh avstrijskih narodnosti, spričuje tudi najnovejša etnografija cesarstva avstrijskega, ki jo je sestavil žl. g. K. Czörnig. Stanuje tam 362,000 Nemcov, 83,000 Čehov, Moravanov in Slovakov, 6000 Polakov in Rusinov, 10,000 Hrvatov, Serbov in Dalmatincev, 3000 Slovincov, 6000 Madžarov, 6000 Lahov, 300 Romunov in 3500 drugih narodnosti.

* Josef Franta Šumavsky. Kakor strela iz jasnega neba — piše Posel z Prahy — nas je prehvapil glas o smerti našega Šumavski-ga. Zginel je iz našega kroga, kakor pade s perstana dragi kamen. Tako čistih in poštenih duš se nahaja le malo na svetu. Živel je le za domovino. — Bil je rojen 27. listopada 1796 v Polenci v kraju Klatovskem. Latinske šole je izdelal v Klatovu; po doveršenih naukih je stopil v samostan Emauski; vendar klostersko življenje mu ni bilo po volji. L. 1828 je bil poklican za odgojitelja v nemški kraj Selce; vendar se je kmalo sopeset vernil v Prago. Praga mu je bila nad vse druge mesta; ne bil je zamenil za najkрасnejši kraj. Čez trideset let je živel v Pragi.

Njegovo naj imenitniše delo je „Slovník německo-český in česko-německý“, ki ga je l. 1852 dokončal. Na vso moč se je sedaj lotil izdelovanja „Slovníka slovanského.“ Pa ni mu bilo dano, dokončati dela, v katerem so spočivale vse njegove nade, katero je bilo skoz trideset let naj ljubša misel njegova. „Slovánský slovník se dokoná,“ so bile njegove poslednje besede, poslednje naročilo svojemu rejencu. Mirno in pokojno je zaspal v Bogu 23. decembra 1857. Naj v miru počiva!

Koleda za leto 1859.

Ker je bila letašnja Koleda blizo povsod prav prijazno sprejeta, bo prišla tudi za l. 1859 na svitlo. Zunanja oblika bo letašnji enaka; tudi sestavki, ki jih bo prinesla, bodo pisani v duhu letašnje Koleda. Mične povesti in prilike, čedne pesmi, popise domačih in tujih krajev s posebnim obzirom na domače življenje, podučne sestavke iz natoroznanstva, prav lahko umevno in mikavno pisane, ki razkladajo priprostemu ljudstvu božje čudeže v stvarjenju, gospodarske reči in enacih sestavkov več, bo obsegala Koleda za prihodnje leto. Posebno se bo skerbelo, da bodo vsi sestavki, izvorni in poslovenjeni, pisani v duhu domačem in v čisti pravilni slovenščini. Prav lepa domača podoba jej bo kinčala čelo. — Serčno prosimo, da nam slovenski pisatelji prav obilno na pomoč pritekó! Pripovednih sestavkov prosimo do velike noči, ostalih pa saj do binkušti.

Vredništvo.

 Vsakemu novemu naročniku moremo še z vsemi listi „Glasnika“ postreči.

Natisnil Janez Leon.